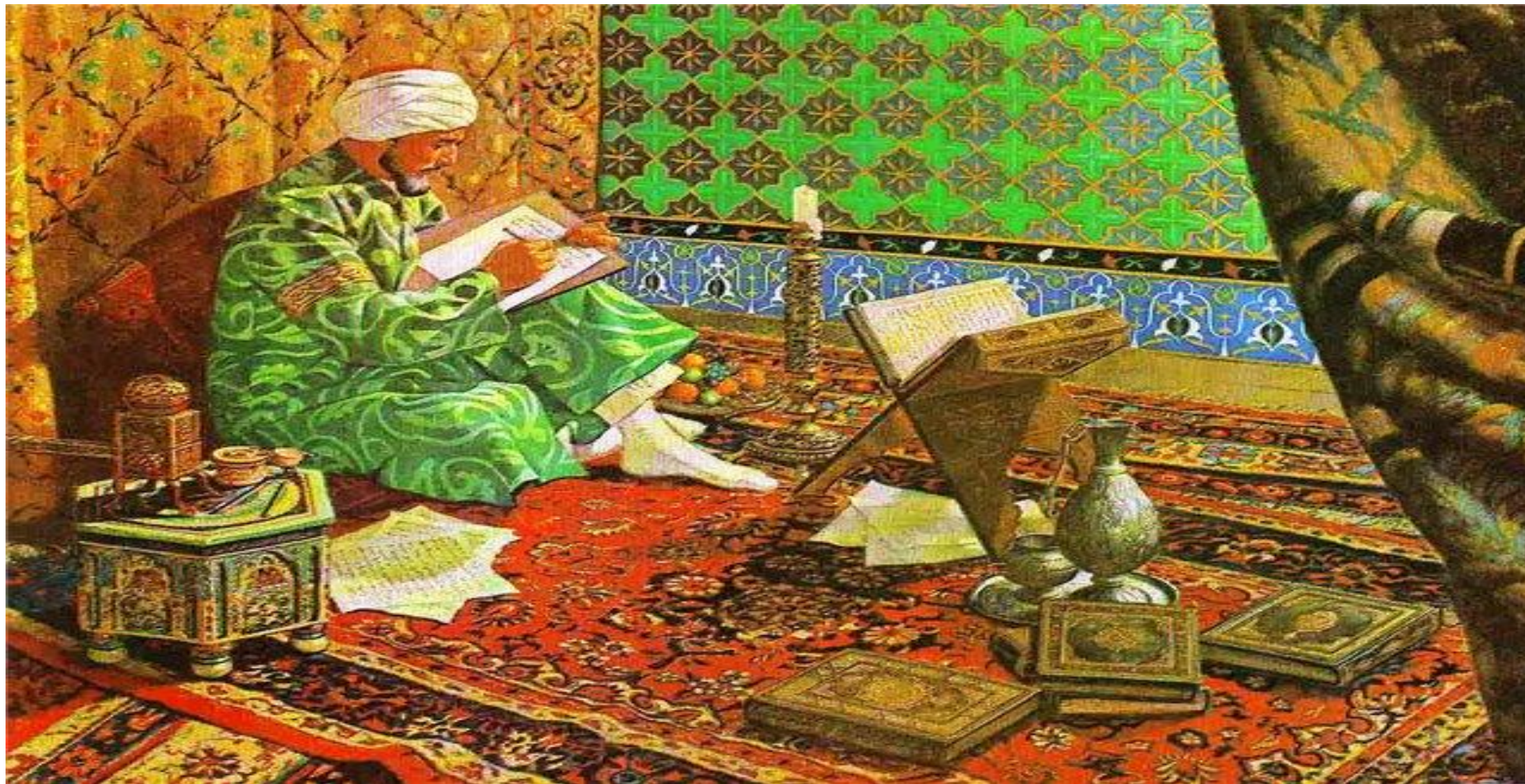

Авіцена і «Канон лікарської діяльності»

Зміст

- [1 Історичний контекст](#)
- [2 Біографія](#)
  - [2.1 Походження](#)
  - [2.2 Початок освіти](#)
  - [2.3 Доросле життя](#)
    - [2.3.1 Хорезм \(1002—1012\)](#)
    - [2.3.2 Горган і Рей \(1012—1014\)](#)
    - [2.3.3 Гамадан \(1017—1023\)](#)
    - [2.3.4 Ісфахан \(1023—1037\)](#)
- [3 Роботи](#)
  - [3.1 Канон лікарської науки](#)
    - [3.1.1 Інші роботи з медицини](#)
  - [3.2 Книга зцілення](#)
  - [3.3 Література](#)
  - [3.4 Музика](#)
- [6 Критика](#)
- [7 Пам'ять](#)
- [8 Література](#)

Абу́ Алі аль-Хусе́йн ібн Абдалла́х ібн Сі́на, латинізоване — *Авіце́нна*, ([араб.](#) أبو علي حسين بن عبدالله بن سينا, [лат.](#) *Avicenna*, [980](#) — †[1037](#)) — [перський](#)^[1] [вчений](#)-енциклопедист, [філософ](#), [лікар](#), [хімік](#), [астроном](#), теолог, [поет](#). Вважається найвпливовішим [поліматом](#) [Золотої доби ісламу](#). Ібн Сіна написав близько 450 трактатів на теми з різних галузей науки, з них збереглося близько 240. Більшість з його праць (близько 150) присвячені філософській тематиці, 40 — медицині. Найвідомішими роботами є «Книга зцілення», обширна філософська і наукова енциклопедія, і [«Канон лікарської науки»](#), який був основним підручником для вивчення медицини у багатьох середньовічних університетах^[2]. Був [лікарем](#) і [візирем](#) правителів середньоазіатських держав тих часів.

Історичний контекст

Авіценна жив і створював свої праці обширної тематики протягом періоду, який зазвичай називають [Золота доба ісламу](#). У цей період всебічно вивчались переклади греко-римських, перських та індійських текстів. Були поширені греко-римські тексти (напрямоків [платонізму](#), [неоплатонізму](#), і [арістотелізму](#)) з коментарями представників школи [Аль-Кінді](#), які їх адаптували до своєї системи знань, що ґрунтувалась на [індійській науці](#) — математиці, астрономії, алгебрі, тригонометрії, медицині. У східній частині [Персії](#), [Хорасані](#) і [Середній Азії](#) правителями [династії Саманідів](#), а у західній частині Персії та [Іраці](#) — династією [Буїдів](#), були створені сприятливі умови для наукового і культурного розвитку. За часів правління Саманідів [Бухара](#) і [Багдад](#) була культурними центрами ісламського світу. Поширилось вивчення [Корану](#) і [Хадису](#). Також Авіценною та його опонентами зроблено вклад у подальший розвиток філософії, [фікху](#) і [ісламської теології](#). [Аль-Разі](#) і [Аль-Фарабі](#) розробили методологію та основи знань з філософії і медицини. Авіценна мав доступ до великих бібліотек [Балха](#), [Хорезма](#), [Горгана](#), [Рея](#), [Ісфাহана](#) і [Гамадана](#). Під час перебування у Хорезмі Авіценна зустрічався з відомими науковцями того часу — [Аль-Біруні](#), математиком Ібн Іракі, лікарем Аль-Хаммаром, філософом Аль-Масихі.

Біографія

Походження

Ібн Сіна народився у вересні [980](#) року у невеликому укріпленому поселенні [Афшана](#), неподалік від [Бухари](#). У власній автобіографії він вказував, що його батько належав до [ісмаїлітів](#) і походив з міста [Балха](#) (сучасний [Афганістан](#)). Переїхав за днів правління [Саманіда](#) Нух ібн Мансура до Бухари, де був посадовцем у [дивані](#). Мати була родом з Афшани, де родина жила до народження другого сина, а потім переїхала до Бухари. Бухара в той час була одним з головних центрів науки і культури ісламського світу.

Є декілька різних версій стосовно належності Авіценни до якоїсь школи права в ісламі — [мазхабу](#). Середньовічний історик Захір аль-Байхакі вважав Авіценну послідовником [Братів Чистоти](#). З іншого боку, [шиїтський факіх](#) Нурулла Шуштарі і сучасний іранський історик Сеїд Хоссейн Наср вважають найімовірнішою належність Авіценни до [шиїтів-дванадцятників](#). Однак, той факт, що Авіценна вивчав [Ханафітський мазхаб](#) може свідчити про те, що він належав до цієї [сунітської](#) школи^[4]. За версією французького дослідника ісламу Анрі Корбена, Ібн Сіна, як і його батько, був ісмаїлітом. Такі ж розходження існують і стосовно походження родини Авіценни, одні дослідники вважають, що члени його родини були [сунітами](#), більшість сучасних відносять їх до [шиїтів](#).

Початок освіти

Спочатку батько Авіценни займався його освітою самостійно, а також з допомогою торговця зеленню, що жив по сусідству. Від нього Авіценна дізнався про основи індійської математики та вивчив арифметичні дії з числами. Деякий час також вивчав [фікх](#) з вчителем на ім'я Ісмаїл-захід.

Згодом Ібн Сіна займався із знайомим свого батька Абу Абдаллахом ан-Натілі, який був відомий як «знавець філософії»^[5]. Здавши іспит на знання на пам'ять [Корану](#), отримав звання [хафіз](#). З Натілі він почав вивчати книгу «Ісагуджі», арабський переклад праці філософа [Порфирія Тирського](#) «Вступ», де викладені основи логіки. З ним же Ібн-Сіна пройшов декілька теорем [Евкліда](#), а потім перейшов до вивчення [Альмагеста](#), праці з астрономії давньогрецького вченого [Клавдія Птолемея](#). Нерідко, даючи відповідь на запитання вчителя, учень вникав у суть питання краще ніж він сам.

З 14 років хлопець почав займатися самостійно, оскільки, за його ж пізнішими свідченнями, вчитель був не в змозі відповісти на його численні запитання. Почавши досліджувати працю [Аристотеля](#) «Метафізика», за його словами, «не зрозумів нічого і наміри її автора залишились для мене закритими». У розумінні метафізики допомогла книга [Аль-Фарабі](#) *Тези метафізики*, яку Авіценна придбав випадково на ринку за три [дирхами](#)^[5].

Крім того, з 12 років, за порадою лікаря і філософа Абу Салаха Аль-Масихі, став цікавитись [медициною](#). Спочатку під керівництвом бухарського медика Абдул-Мансура Камарі, а згодом почав самостійну лікарську практику. У 16 років Ібн Сіну запросили у палац лікувати [еміра](#) Бухари — правителя [Самонідської держави](#). Лікування було успішним, і в нагороду молодому лікареві дозволили користуватись бібліотекою Самонідів, однією з найкращих у світі на той час. В автобіографії Авіценна писав: «Я зайнявся вивченням медицини, доповнюючи читання спостереженням за хворими, що мене навчило багатьом прийомам лікування, яких не можна знайти в книгах».

У віці 18 років Ібн Сіна переписувався з відомим вченим [Аль-Біруні](#)^[7]. Також на замовлення окремих жителів міста написав для них кілька книг:

робота під назвою «Зведене» («*аль-Маджму*»), у якій доступно викладались базові знання з усіх наук, крім математики.

книга коментарів з філософських питань «Отримання і досягнення» («*аль-Хасил ва-ль-Махсул*») (інший варіант назви «Підсумок і результат») у 20 томах.

книга з питань етики «Діяння добре і гріх» («*аль-Барр ва-ль Ісм*»).

Доросле життя

У [1002](#) році помер батько Авіценни, і тепер дбати про родину стало його обов'язком. Крім того, під час завоювання Бухари [караханідами](#) була спалена бібліотека, де він займався науковими дослідженнями.

Хорезм (1002—1012)

Ібн Сіна з рідним братом Махмудом вирішують переїхати родиною в [Ургенч](#), до двору правителів [Хорезму](#). За службу при дворі отримували невелике грошове забезпечення. Незабаром у Хорезм прибули Аль-Біруні і Аль-Масихі. Разом з ними Ібн Сіна займається науковими дослідженнями з фізики, хімії, астрономії. Тут він починає роботу над філософською енциклопедією «Книга зцілення».

Існують припущення, що можливо у Хорезмі Ібн Сіна одружився і у нього народився син. Про цей факт не згадується у жодному джерелі. Проте з повного варіанту імені «Абу-Алі аль-Хусейн ібн Абдаллах ібн Сіна» (**Батько** Алі Хусейн син Абдаллаха сына Сіни) можна зробити таке припущення.

У [1010](#) році правитель сусідньої [Газневідської держави](#) султан [Махмуд Газневі](#) зажадав, щоб Ібн Сіна вступив на службу при його палаці. Після відмови зробити це султан почав переслідувати вченого, за його голову була встановлена винагорода. Авіценна змушений був тікати з Ургенча через пустелю [Каракуми](#) до [Горгана](#), міста на південному узбережжі [Каспійського моря](#). Під час переходу через пустелю помер Аль-Масихі, який залишив Ургенч разом з Ібн Сіною. Дорогою до Горгана Авіценна на короткий час зупинявся у [Абіверді](#), [Несі](#), [Нішапурі](#). Зупиняючись у цих містах, він заробляв на прожиття лікуванням. У Несі в нього з'явилася невелика група учнів, для яких він написав декілька трактатів про математичні теореми, про кути, про паралельні лінії на сфері. Заняття геометрією підштовхнули його до дослідження земних мір, так був написаний трактат «Про екватор».

Горган і Рей (1012—1014)

Діставшись до Горгана, Авіценна зупиняється там на тривалий термін. Один з місцевих вельмож подарував вченому будинок, де він оселився. Там Авіценна займається практичною медициною та продовжує працювати над своїми книгами.

Саме у Горгані у Авіценни з'явилась група учнів, яким він викладав логіку і астрономію. Серед них був і Абу-Убейд Джузджані, який відтоді супроводжував Авіценну до кінця життя. Також у Горгані Авіценна почав роботу над своєю найвідомішою книгою — «Каноном лікарської науки».

Однак невдовзі для Авіценни залишатись у Горгані стало небезпечно, оскільки між еміром та султаном Газневі стали розвиватись хороші відносини. Він змушений залишити це місто.

Невдовзі йому надійшло запрошення від правительки сусіднього [Рея](#) — Саїди. Вона правила там після смерті свого чоловіка у якості [регента](#) біля сина. В Реї також тривала ворожнеча за правління містом між матір'ю номінального еміра, та його старшим братом — Шамс ад-Давлю. Крім того, Махмуд Газневі невдовзі мав прибути в Рей із воєнним загоном. Проживши недовго у Реї, вилікувавши сина Саїди, написавши там близько 30 невеликих творів, серед яких філософська «Книга повернення», вчений змушений знову шукати нового пристановища.

Після тимчасового перебування у [Казвіні](#), [1017](#) року Авіценна перебрався у [Гамадан](#), де еміром став Шамс ад-Давлю. Дізнавшись про його приїзд емір викликав його до своєї резиденції і призначив своїм лікарем, згодом отримав посаду [візира](#).

Гамадан (1017—1023)

Через свої філософські переконання, які часто розходились з догмами [ісламу](#), Авіценна набув ворогів серед мусульманського духовенства і серед військового оточення еміра. Сучасник Авіценни [імам Аль-Газалі](#) назвав його «невірним», а на його праці наклав заборону. Заходи, які він порадив еміру, направлені на зменшення видатків на військо та боротьбу з хабарництвом, налаштували проти нього найближче оточення правителя. Водночас Ібн Сіна мав підтримку серед міських купців та підприємців, бо його реформи мали сприяти розвитку торгівлі. Емір відхилив вимогу військових стратити Ібн Сіну за вільнодумство, але прийняв рішення змістити його з займаної посади і вислати за межі своїх володінь. Через сорок днів з еміром трапився черговий напад хвороби, який змусив його відшукати вченого і знову призначити своїм міністром. Гамаданські купці погоджувались дати позику для міської казни лише після повернення на посаду Ібн-Сіни.

Однак під час військового походу еміру стало погано, а лікаря поруч не було, і він помер. Після смерті ад-Давла Авіценну звільнили з посади візира, і він змушений був переховуватись у будинку місцевого аптекаря, де продовжував роботу над своїми творами.

Через переслідування Авіценна написав листа до префекта міста Ісфахана, де пропонував свою службу. В той час тривала війна між правителями Гамадана й Ісфахана. Новий емір Гамадана дізнався про цей лист та про місце перебування Ібн Сіни, його схопили і на чотири місяці ув'язнили у фортеці Фардджан. Після падіння Гамадана у 1024 році, Авіценна ще деякий час залишався там. Але пізніше, переодягнувшись [дервішем](#), разом з рідним братом, учнем та двома слугами, залишив місто і вирушив до Ісфахана.

В ув'язненні Авіценна не припиняв працювати. Саме у в'язниці написана повість «Про Хая, сина Якзана», закінчені «Книга зцілення» і трактат «Про правильний шлях».

Ісфакан (1023—1037)

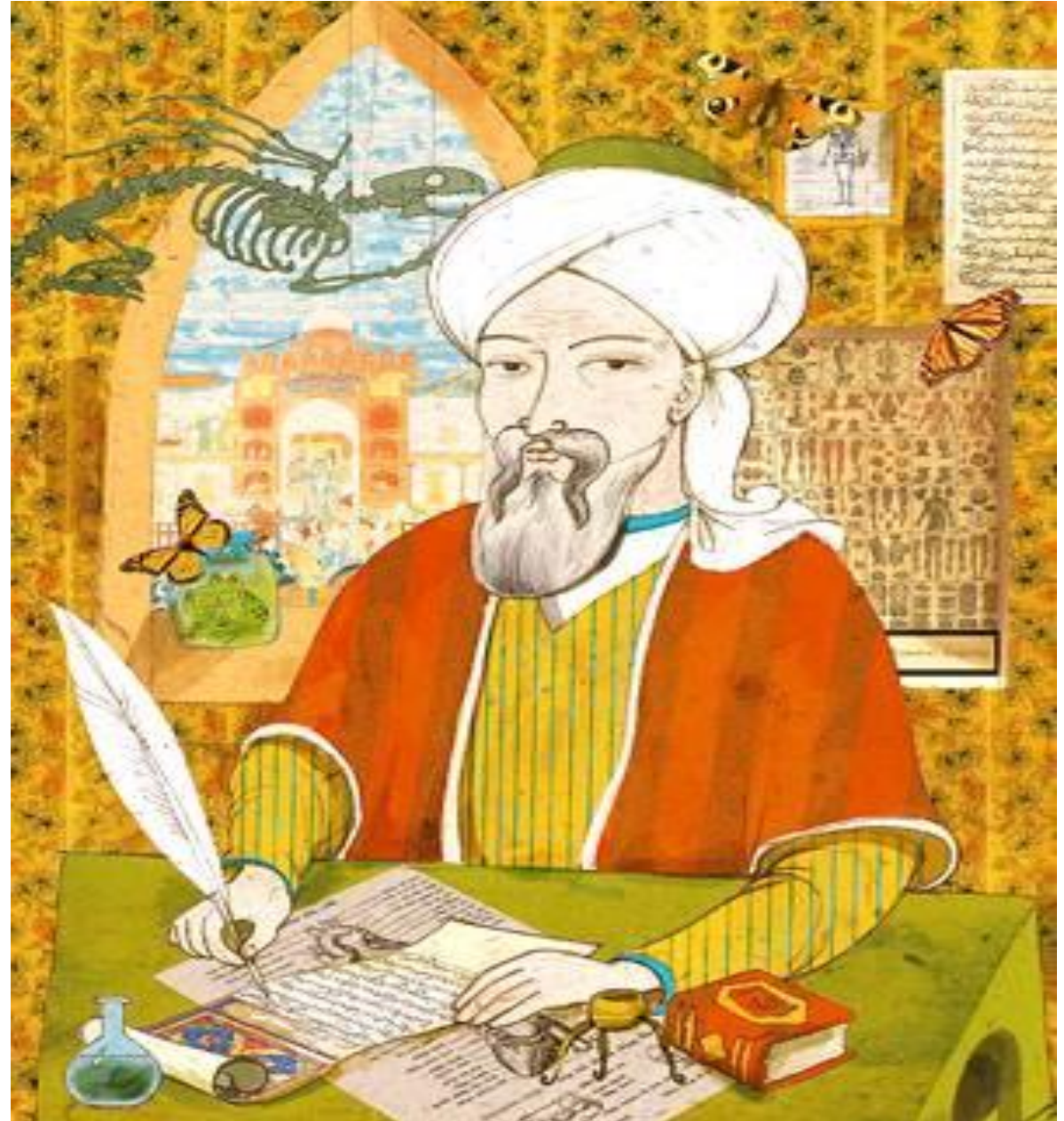
Останні чотирнадцять років життя служив в Ісфакані при дворі еміра Абу Джафар Аль-Аддаула, де для нього створили сприятливі умови для наукової праці. Він був головним лікарем і радником еміра, супроводжував його навіть у військових походах.

Протягом цих років Авіценна, спонуканий критикою його стилю, вдався до вивчення літератури і філології. Також продовжував плідну наукову роботу. Завершив «Канон лікарської науки».

Багато рукописів праць, зокрема «Книга справедливості» («Кітаб ул-інсаф»), згоріли під час нападу на Ісфакан газнійського війська.

Під час одного з військових походів правителя Ісфакану у Ібн Сіні виявилась важка шлункова хвороба, від якої вилікувати себе він не зміг. Помер Авіценна в червні 1037 року. Перед смертю він продиктував свій [заповіт](#) незнайомцеві. У ньому давалась вказівка відпустити на волю всіх слуг, а майно роздати бідним.

Поховали Авіценну у Гамадані біля міської стіни, а через 8 місяців його прах перевезли до Ісфакана і перепоховали у мавзолеї еміра.

Робота: «Канон лікарської науки»

Канон лікарської науки

До написання Авіценною «Канону лікарської науки» найвідомішими науковими роботами з медицини були «Царська книга», засновника лікарні у Багдаді Алі ібн-Аббаса і 30-ти томна праця Абу Бакара Ар-Разі «Всеохоплююча книга з медицини». Проте, ці книги мали багато спільних недоліків: відомості у них були недостатньо систематизовані, результати спостережень часто змішувались із вигадками, рекомендації доповнювались містичними тлумаченнями. Виклад матеріалу був складним для розуміння навіть практикуючого лікаря. Перед написанням своєї книги Ібн Сіна прагнув уникнути цих помилок своїх попередників.

Книга є відомою тим, що у ній вперше описано [заразні хвороби](#) і [захворювання, що передаються статевим шляхом](#), , також [карантин](#) як засіб для запобігання поширенню інфекцій. Авіценна у своїй книзі почав досліджувати таку галузь медицини, як [нейропсихіатрія](#), та першим висунув ідею про [синдром](#) при [діагностуванні](#) окремих захворювань, Ібн Сіна перейняв від давньогрецьких медиків теорію про те, що епідемії спричиняються викидами у повітря (теорія міазмів).

«Канон лікарської науки» був першою книгою, яка стосувалася теми експериментальної медицини, доказової медицини, випадково-контрольованих досліджень, і тестів ефективності ліків. Канон встановив правила і принципи для перевірки ефективності нових ліків і медикаментів, які дотепер є основою [клінічної фармакології](#) і сучасних клінічних досліджень

Гравюра з дерева, що зображує
Авіценну як правителя медицини.
Видання «Канону» з коментарями
Джентіле де Фоліньо, Венеція, 1520

За цим правилом, лікувальні властивості різних речовин визначаються двома шляхами — випробуванням і порівнянням. При випробуванні ліків слід дотримуватися наступних вказівок, тоді результат випробування буде точний:

- на ліки не повинні впливати фактори, що можуть змінити його активну дію;
- хвороба, на якій випробовують ліки, повинна бути простою, без ускладнень;
- ліки слід випробовувати на протилежних хворобах, оскільки іноді вони мають лікувальний ефект при одній хворобі за своїм призначенням, а при іншій — як побічний ефект.

В «Каноні» багато уваги приділяється не лише способам лікування різних хвороб, але й питанням профілактики, попередження хвороб, збереження здоров'я. Важливе значення Авіценна надає [фізичним вправам](#), режиму харчування, відпочинку, особистій [гігієні](#) людей різного віку.

Ібн Сіна є одним з перших медиків, хто серйозно досліджував спосіб життя довгожителів, чим заклав основи [геронтології](#).

Арабською мовою книга видана у Римі [1593](#) року, переклад на [івриті](#) виданий у [Неаполі](#) 1491 року. Переклад латинською мовою видавався близько 30 разів, основою цих видань був початковий переклад [Герарда Кремонського](#). У [15 столітті](#) з'явилися коментарі «Канону». Латинською мовою також були видані такі твори Авіценни «Про сердечні препарати» (*Medicamenta Cordialia*), «Пісня медицини» (*Canticum de Medicina*) і *Tractatus de Syrupo Acetoso*. Робота Авіценни «Канон лікарської науки» ([араб.](#) "Аль-Канун фі-т-тібб") є зводом досвіду [грецьких](#), [римських](#), [індійських](#) і середньоазіатських лікарів, а також його власних спостережень, як практикуючого лікаря. Цей твір вже у [12 столітті](#) був перекладений з арабської на латинську мову. Ця книга за кількістю видань деякий час рівнялась із [Біблією](#) і протягом п'яти століть була обов'язковим посібником для лікарів у [середньовічній Європі](#).

«Канон лікарської науки» складається з п'яти книг.

У першому томі, який у свою чергу поділений на чотири частини, викладені теоретичні відомості про медичну науку, до якої Авіценна включив такі галузі знання як [анатомія](#), [фізіологія](#), [діагностика](#), [хірургія](#). Авіценна першим дав наукове визначення хвороби як порушення функціонування організму. Також сформував вчення про [пульс](#), яке з деякими доповненнями використовується сучасною медициною. Описав будову м'язів [людського ока](#).

У другому томі описано 811 [лікарських засобів](#) рослинного, тваринного та мінерального походження, розташованих за алфавітом. Авіценна описує їхню дію на організм, способи застосування, правила збору і зберігання. У книзі наводиться більше 200 рецептів ліків з використанням [меду](#) і підкреслюються його лікувальні властивості для організму.

Цікавим фактом є те, що окреме місце займають рецепти приготування [плову](#), який Авіценна радив як ліки при нездужанні, виснаженні організму та при деяких хворобах.

Третій том «Канону» є найбільшим за обсягом і присвячений [патології](#) і [терапії](#). Тут описуються різні хвороби та способи їх лікування. До кожного розділу зроблено анатомо-топографічний вступ.

Четвертий том присвячений хірургії. Авіценна детально описує лікування [вивихів](#) та [переломів](#), лихоманки, окремо виділені методи лікування різноманітних пухлин, гнійних запалень. У свій час Авіценна першим з хірургів провів [трепанацію черепа](#).

В цьому ж томі розповідається про віруси. Гіпотезу Авіценни про те, що збудниками інфекційних хвороб є [віруси](#), підтвердив [Луї Пастер](#) через 800 років. У книзі описані такі хвороби, як [чума](#), [холера](#), [жовтуха](#). Крім того, Авіценна першим проаналізував причини виникнення таких важких хвороб, як [менінгіт](#) і [виразка шлунку](#). Дав детальний опис симптомів і ознак [діабету](#)

П'ятий том присвячений складним лікам, а також отрутам і протиотрутам.

Інші роботи з медицини

У «Кітаб-аль-Адвія аль-Калбія» («Книга про сердечні препарати»), написаній до «Канону», Ібн Сіна вперше в [історії медицини](#) дає повну характеристику відомих в його епоху медикаментів, які використовуються при лікуванні [серцевих захворювань](#), описує десять складних ліків, які розробив він сам і застосовував при лікуванні серцевих захворювань. У трактаті «Алвахія», у якому зібрані рецепти Ібн Сіни, вперше розповідається про засоби, що підсилюють [пам'ять](#) і розумові здібності людини, тобто про психостимулятори.

Книга зцілення

Написана арабською «Книга зцілення» («Кітаб аш-Шифа») також є багатотомною філософською та науковою енциклопедією. Вона складається з 18 томів, поділених на чотири частини.

Перша частина «Книги зцілення» присвячена [логіці](#). Але поряд із широким аналізом проблем логіки — поняття, судження, [силогізму](#), доказу, діалектики — тут викладені погляди мислителя на сутність [риторики](#), поезії, співвідношення логіки і [граматики](#), а також аналіз багатьох граматичних категорій: [іменника](#), [дієслова](#) та інших частин мови^[15].

Другу частину цієї роботи Авіценна назвав фізикою, до якої відносив усі природничі науки. В ній він детально викладає загальні принципи своєї [натурфілософії](#) — вчення про матерію та форму, рух, час і простір, скінченність і нескінченність, теорію виникнення і зникнення предметі та явищ реальності. В цьому ж розділі викладаючи власну теорію про душу, робить глибокий аналіз проблем психології та гносеології.

Тут Ібн-Сіна виклав свої [геологічні](#) погляди і торкався багатьох природних явищ. Узагальнив наукові знання в галузі [метеорології](#), [мінералогії](#), [ботаніки](#) та [зоології](#).

Викладаючи свої міркування про зміну [рельєфу](#) Землі він описував дві можливі причини утворення [гір](#):

«Вони спричинені або підняттям земної кори, яке могло бути наслідком сильного землетрусу, або дією вод, які прокладаючи собі новий шлях, залишали долини і просочувались крізь шари, різної щільності, іноді дуже м'які, іноді дуже тверді. Вітри та води руйнували одні з цих шарів, а інші залишали недоторканими»

Література

Багато серйозних наукових робіт Ібн Сіна писав у вигляді поем, використовуючи чотиривірші. У такій формі написані «Трактат про кохання», «Трактат про птахів» та деякі інші твори. Є серед його творчості і ліричні віршовані твори — [чотиривірші](#) і [рубаї](#).

Основні літературні роботи Авіценни — філософська повість-[алегорія](#) «Хай, ібн Якзан» (*Живий, син Пильного*), [поема](#) з двадцяти двовіршів «Птах», «Саламан і Абсаль». Ці твори і рубаї вплинули на розвиток арабської, іранської та тюркськомовної літератур. Зокрема, класик іраномовної поезії 12 століття [Омар Хайям](#) називав Ібн Сіну своїм вчителем.

Музика

Авіценна писав також твори з теорії музики, які є частинами його енциклопедичних робіт:

«Звід науки про музику» у «Книзі зцілення»;
«Скорочений виклад про музику» у «Книзі спасіння»;
розділ про музику у «Книзі знання».

З теоретичної точки зору Ібн Сіна, за середньовічною традицією, відносив музику до математичних наук. Він визначав її, як науку, що вивчає звуки у їхніх співвідношеннях і має на меті встановлення правил створення композиції^[27]. Виходячи з вчень [Піфагора](#), вважав, що музика підпорядкована числам і перебуває у тісному зв'язку з ними^[26].

Ібн Сіна вперше в історії підводить під музичну історію солідну наукову базу, розглядаючи музику з позицій не тільки математики, а й соціології, психології, поетики, етики та фізіології^[27].

Ібн Сіна спільно з Фарабі заклав основу науки про музичні інструменти, яка отримала подальший розвиток у Європі у значно пізніший час. Він дає детальну класифікацію типів музичних інструментів, пояснює їх будову. У шостому розділі «Книги знання» наводяться назви майже всіх існуючих інструментів з їх описами. Праці Фарабі та Ібн Сіни з вивчення музичних інструментів заклали основи інструментознавства як спеціальної галузі музичної науки. Авіценна також є винахідником поширеного у Середній Азії смичкового інструмента — [гиджака](#).

Пам'ятник Авіценні у Києві на території [МАУП](#) (Міжрегіональної Академії Управління)

Авіценна на [таджицькій](#) національній валюті

Пам'ять

Іменем Авіценни названо один з [кратерів](#) на [Місяці](#).
На його честь також названо один [астероїдів](#)
[головного поясу](#).

[Пік Абу Алі ібн Сіні](#) — гірська вершина в системі [Паміру](#).

Також його ім'я носять навчальні медичні заклади:

- Державний медичний університет Ібн Сіні у [Душанбе](#);
- Університет Бу-Алі Сіна у [Гамадані](#);
- Академія середньовічної медицини і науки «Ібн Сіна» у місті [Алігарх](#), [Індія](#);
- медичні факультети університетів [Париж-Декарт](#) і [Анкари](#).

Зображення Авіценни поміщено на банкноті 20 [таджицьких сомоні](#).

Карл Лінней на честь Авіценни назвав рід рослин родини [Акантових](#) — [Авіценнія](#).

Знайдений 1958 року поблизу Самарканда [мінерал](#), оксид [талія](#) назвали [авіценніт](#).

Використана Література

- [Українська радянська енциклопедія](#) : у 12 томах / за ред. [М. Бажана](#). — 2-ге вид. — К. : Головна редакція УРЕ, 1974–1985.
- Філософський енциклопедичний словник; Київ. 2002. вид. «Абрис».
- Сашко Дерманський про Авіценну, Олександра Суворова, Олександра Довженка, Пеле / С. Дерманський. — Київ : [Грані-Т](#), 2007. — 112 с.: іл. — (Серія [«Життя видатних дітей»](#)). — [ISBN 978-966-2923-80-3](#)